

ՀՌԻՓՍԻՄԵ ԿՈՍՏԱՆՅԱՆ

ՀՈԼՈՎԻ ԿԱՐԳԻ ԸՄԲՈՆՈՒՄԸ ՀԱՅ ԵՎ ՌՈՒՍ ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

DOI: 10.24234/journalforarmenianstudies.v4i71.204

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Հայերենը և ռուսերենը ունեն հոլովական հարուստ համակարգեր, որոնք թեև կառուցվածքային ու գործառույթային առումներով որոշ ընդհանրություններ ունեն, սակայն դրսևորում են նաև էական տարբերություններ՝ թե՛ հոլովների քանակի, թե՛ նրանց գործառույթների տեսանկյունից: Սույն աշխատանքում նպատակ է դրվել զուգադրական դիտարկման ենթարկել հայերենի (մասնավորապես՝ արևելահայ գրական լեզվի) և ռուսերենի հոլովական համակարգերը՝ փորձելով բացահայտել դրանց միջև եղած ընդհանրություններն ու տարբերությունները:

Ներկայացրել ենք յուրաքանչյուր լեզվի հոլովական համակարգը՝ ըստ ժամանակակից հայ և ռուս լեզվաբանության մեջ ընդունված տեսությունների:

Բանալի բառեր և արտահայտություններ. *հոլովի կարգ, հոլովների քանակն ու բնույթը, հայերենագիտություն, ռուսերենագիտություն, հոլովական համակարգ, շարահյուսական և ձևաբանական առնչություններ:*

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Արդեն մի քանի տասնամյակ է՝ հոլովների քանակի և բնույթի հարցերը պարբերաբար դառնում են քննարկումների թեմա: Հայերենագիտության մեջ հոլովների վերաբերյալ մի քանի տեսություններ են առաջադրվել, որոնցից առավել ընդունված է հինգհոլովական տեսությունը: Որոշ հայերենագետներ սեռականն ու հայցականը ձևաբանության մեջ վերականգնեցին որպես առանձին հոլովներ, բայց այս հարցի շուրջ քննարկումները մինչ այժմ էլ չեն դադարում: Հայերենագետներից շատերը վիճում են ուղղականն ու հայցականը, սեռականն ու

տրականը ինքնուրույն հոլովներ համարելու հարցի շուրջ: Ի տարբերություն հայերենի, ռուսերենում սեռականը (родительный падеж) և տրականը (дательный падеж) հստակ սահմանազատված և ձևաբանական առումով տարբեր հոլովներ են: Դրանք ընդունում են տարբեր հարցեր, ունեն տարբեր վերջավորություններ և շարահյուսական գործառույթներ: Ռուս լեզվաբան Ա. Զալիզնյակը ռուսերենում ընդունում է *երկրորդ նախդրայինի* (второй предложный) ձևի առանձնահատկությունները՝ ձևաբանորեն ու գործառույթային իմաստով, բայց այն ինքնուրույն հոլով չի համարում (**Зализняк А., 2002**), իսկ, օրինակ, Վ. Վինոգրադովը, Ա. Ռեֆորմատսկին և ուրիշներ հակված են այն համարելու *նախդրային հոլովի* ենթաձև (**Виноградов В., 1986; Реформатский А., 1998**):

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հետազոտությունն իրականացվել է զուգադրական քննության միջոցով՝ անդրադառնալով գրական հայերենի և ռուսերենի հոլովի կարգին: Վերլուծությունն ընդգրկում է հետևյալ քայլերը.

1. **Երկու լեզուների ուսումնասիրություն և ներկայացում.** ներկայացրել ենք երկու լեզուների հոլովական համակարգերը, հայ և ռուս լեզվաբանների տեսակետները:
2. **Զուգադրական վերլուծություն.** երկու լեզուների հոլովական համակարգերի զուգադրական վերլուծություն՝ առանձնացնելով հոլովների շարահյուսական դերերը և ձևաբանական առանձնահատկությունները:
3. **Տեսական հիմնավորում.** հայերենագիտության և ռուսերենագիտության մեջ առկա տեսությունների համադրմամբ արված եզրահանգումներ:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Հայերենագիտության մեջ, ըստ հինգ հոլովական տեսության, տարբերակվում են *ուղղական, սեռական-տրական, բացառական, գործիական* և *ներգոյական* հոլովները:

Այս մոտեցման մեջ սեռականն ու տրականը դիտվում են որպես մեկ հոլով՝ սեռական-տրական, քանի որ հաճախ չունեն ձևաբանական տարբերակվածություն. դրանք առանձնանում են միայն իրենց շարահյուսական գործառույթներով:

Ռուսերենագիտության մեջ ավանդաբար ընդունված է վեց հոլովների համակարգը՝ *ուղղական* (именительный), *սեռական* (родительный), *տրական* (дательный), *հայցական* (винительный), *գործիական* (творительный) և *նախդրային* (предложный):

Կապակցված խոսքում գոյականները շարահյուսական հարաբերությունների մեջ են մտնում այլ բառերի հետ: Ըստ այդմ էլ գործածվում են տարբեր հոլովաձևերով, որոնք ցույց են տալիս նախադասության մեջ գոյականի շարահյուսական պաշտոնը և նրա արտահայտած իմաստը: Հոլովի ուսումնասիրության և ճիշտ լուսաբանության համար, նախ, պահանջվում է նկատի ունենալ, թե այն ինչպիսի քերականական կարգ է, ինչ է արտահայտում և ինչպիսի համակարգ է այն ներկայացնում հայերենում և ռուսերենում: Այդ առումով կարևոր է պարզել, թե լեզվաբանները ինչ են հասկանում «հոլով» ասելով: Այսպես.

Ս. Պալասանյանը գրական արևելահայերենում ընդունում է յոթ հոլովի առկայությունը՝ ուղղական, հայցական, սեռական, տրական, բացառական, գործիական և ներգոյական (**Ասատրյան Մ., 1970**): Նա յոթ հոլովի տարբերակումը կատարում է միայն իմաստային հիմունքով և, ըստ էության, անտեսում է հոլովական ձևը:

Մ. Աբեղյանը ճանաչել է միայն հինգ հոլովի առկայությունը՝ ուղղական, տրական, բացառական, գործիական և ներգոյական (**Աբեղյան Մ., 1906**): Նրա կարծիքով, հայցական հոլովը ինքնուրույն գործածության ձև չունի, այն ձևով նման է կա՛մ ուղղականին, կա՛մ տրականին: Այսպիսի գործածության դեպքում հայցականը չի կարող առանձին հոլով համարվել: Ըստ Մ. Աբեղյանի՝ առանց հատուկ ձևի առանձին հոլով լինել չի կարող:

Ըստ Ս. Աբրահամյանի՝ «հոլովը գոյականի (և գոյականական գործածություն ունեցող բառերի) քերականական այն փոփոխությունն է, որով արտահայտվում են առարկայի (կամ որպես առարկա մտածված հատկանշի) վերաբերական տարբեր հարաբերությունները՝ ա) առարկայի հարաբերությունն այլ առարկայի նկատմամբ (գրքի թերթերը), բ) առարկայի հարաբերությունը գործողության կամ այլ հատկանշի նկատմամբ (*կարդալ գիրքը, գիրքը հեղափոխական է*)» (Աբրահամյան Ս., 1969):

Վ. Վինոգրադովը ռուսերենի համար նշում է, որ հոլովը խոսքում մյուս բառերի նկատմամբ վերաբերմունք արտահայտող անվանական ձև է: Ժամանակակից ռուսերենում միևնույն հարաբերությունները կարող են արտահայտվել հոլովական տարբեր ձևերով՝ *և՛ նախդիրներով, և՛ առանց նախդրի (Виноградов В., 1986):*

Ա. Ռեֆորմատսկին, կարևոր համարելով ոչ միայն հոլովի իմաստի, այլև ձևի հարցը, գրում է. «Քերականության առավել դժվար հարցը քերականական ձևի հարցն է» (Реформатский А., 1998): Այս հարցը քննելիս՝ հեղինակը եկել է այն եզրակացության, որ «1. Ձևը քերականության մեջ այն չէ, ինչ քերականական միջոցն է: 2. Ձևը չի կարող նույնական լինել իմաստին: 3. Ձևը քերականության մեջ քերականական իմաստի և քերականական միջոցի հարաբերությունն է՝ նրանց միասնությամբ» (Реформатский А., 1998):

Այժմ անդրադառնանք խնդրին ավելի մանրամասն:

Քերականական կարգերը որոշվում են ձևերի հակադրությամբ: Եթե չունենք ձևերի հակադրություն, ապա քերականական կարգ նույնպես չունենք: Քերականական կարգը բնորոշվում է իմաստային ու ձևային կողմով, որից էլ ունենում ենք հետևյալ սահմանումները՝

- քերականական կարգը քերականական իմաստ է, որն արտահայտված է որևէ ձևով,

- քերականական կարգը ձև է, որն արտահայտում է որևէ քերականական իմաստ (Ասատրյան Մ., 1970):

Ըստ ձևային հատկանիշի՝ ժամանակակից գրական արևելահայերենում կա միայն 5 հոլով՝ ուղղական (-հայցական), սեռական (-տրական), բացառական, գործիական և ներգոյական, որովհետև կա 5 հոլովական ձև՝ -Օ, -ի (/ու, -ան, -ոջ, -վա, -ց) արտաքին հոլովում կամ ա (ո) ներքին հոլովում, -ից (/ուց), -ով (/բ) և -ում: Հոլովներից յուրաքանչյուրն ունի իր իմաստն ու հակադրվում է մյուսներին:

Չպետք է շփոթել քերականական ձև և քերականական կարգ հասկացությունները: Քերականական ձևը կապված է արտահայտության միջոցի հետ, որը քերականական իմաստի (նշանակության) և այդ իմաստի արտահայտության քերականական միջոցի հարաբերությունն է՝ նրանց միասնությամբ: Այն լեզվաբանները, որոնք անվան «հնչյունական ձևը» և «քերականական նշանակությունը» չեն զատել իրարից և հիմք են ընդունել հոլովների արտահայտած հարաբերությունը, մեծ մասամբ ճիշտ են որոշել նաև նրանց թիվը:

Ի տարբերություն հայերենի՝ ռուսերենում հոլովման ժամանակ էական նշանակություն ունեն սեռի (արական, իգական և չեզոք), թվի (եզակի ու հոգնակի) և դեմքի (առաջին, երկրորդ, երրորդ) քերականական կարգերը, որոնք ձևային հատկանիշը ավելի արտահայտված են դարձնում:

Ուղղական հոլով: - Ռուսերենում և հայերենում ուղղական հոլովը շարահյուսական պաշտոններով հակադրվում է մյուս հոլովներին, այսինքն՝ ուղղականը արտահայտում է գոյականի անկախ դրությունը, իսկ մյուս բոլոր հոլովները՝ կախյալ: Ռուս լեզվաբանները, որոշելով հոլովների բնույթն ու արժեքը, նշում են երկու կարգ՝ *ուղիղ* և *թեք* հոլովներ, որոնք փոխադարձաբար կապվում են միմյանց հետ (**Виноградов В., 1986; Современный русский литературный язык, 1988**): Միանգամայն պարզ է, որ ուղիղ է կոչվում ուղղականը (ըստ ռուսական տերմինաբանության՝ *именительный*), իսկ թեք՝ մյուս բոլոր հոլովները (**Шанский Н., Тихонов А., 1981**): Այն լեզվաբանները, որոնք բառի հնչյունական ձևն ու քերականական նշանակությունը չեն տարանջատել իրարից և հիմք են ընդունել հոլովների արտահայտած հարաբերությունը, մեծ

մասամբ ճիշտ եզրահանգումներ են արել: Հենց այս հիմունքով են ռուս լեզվաբանները ռուսերենի համար 6 հոլովածն տարբերել (**Современный русский язык, 1981; Шанский Н., Тихонов А., 1981**):

Հայցական հոլովը ռուսերենում կա, քանի որ այդ հոլովի գործառույթը գոյություն ունի այդ լեզվի մեջ: “Я встретил брата, подругу и преподавателя” նախադասության մեջ ռուսները չեն ասում, թե брата սեռական է, подругу ուղղական և преподавателя հայցական, այլ երեքն էլ ասում են հայցական, որովհետև երեքն էլ միևնույն գործառույթը ունեն այդ խոսքի մեջ (**Современный русский язык, 1981; Шанский Н., Тихонов А., 1981**):

Սեռական(-տրական) հոլով:- Այս հոլովի համար պետք է տարբերել «երկու հիմնական կիրառություն՝ սեռական(-տրականը) որպես գոյականի կամ գոյականաբար գործածված բառի վերադիր (սեռական) և սեռական(-տրականը) որպես բայի, բայանվան կամ ածականի խնդիր (տրական)» (**Ասատրյան Մ., 1970**): Օր.՝ *Տիգրանի* ուղարկած գրքերը շատ օգտակար տեղեկություններ էին պարունակում (սեռական հոլով): Երեխաները տուն հասան *լուսաբացին* (տրական հոլով): Альберт Эйнштейн человек большого *ума* (родительный падеж). Сын не торопиться написать письмо *матери* (дательный падеж):

Ռուսերենում սեռական հոլովը տարբեր իմաստներ է ստանում՝ կախված նրանից՝ արդյոք օգտագործվում է գոյականների, թե բայերի հետ:

Տրական հոլովը բայի հետ (приглагольный дательный) ցույց է տալիս անուղղակի լրացում, դեպի որը ուղղված է գործողությունը, օր.՝ подарить девушке цветы (աղջկան ծաղիկներ նվիրել), купить сыну пальто (որդուն վերարկու գնել), помогать товарищу (օգնել ընկերոջը): Անդեմ բայերի և վիճակ արտահայտող բառերի հետ ցույց է տալիս մարդու կամ առարկայի վիճակը, օր.՝ маме не спится (մամայի քունը չի տանում), мальчику нездоровится (տղան վատառողջ է), Мише скучно (Միշան ծանձրանում է), ногам жарко (ոտքերը տաք են), цветам холодно (ծաղիկների (համար) սառն է): Տրական հոլովը գոյականի հետ (приименный дательный падеж) արտահայտում է անուղղակի լրացում, օր.՝ служение родине

(ծառայություն հայրենիքին), письмо родителям (նամակ ծնողներին) (**Шанский Н., Тихонов А., 1981; Современный русский язык, 1981**):

Բացառական հոլով: - Մ. Աբեղյանը, խոսելով բացառականի մասին, նշում է, որ այն ցույց է տալիս սկզբնակետը կամ ելակետը (**Աբեղյան Մ., 1965**), նույն կարծիքն ունի նաև Ս. Աբրահամյանը (**Աբրահամյան Ս., 1969**): Գ. Զահուկյանը նշում է, որ այս հոլովով արտահայտված բառերը ունեն անջատման իմաստ (**Զահուկյան Գ., 1974**), իսկ Է. Աղայանի կարծիքով դրանք ունեն ելման քերականական իմաստ (**Աղայան Է., 1967**): Ռուսերենում չկա հայերենին համարժեք առանձնացված բացառական հոլով, որովհետև իմաստները ռուսերենում արտահայտվում են նախդիրներով (из, с, от և այլն) և գոյականի սեռական հոլովով: Օր.՝ он упал с дерева (Ընկավ **ծառից**), он пришёл из школы (Եկավ **դպրոցից**) (**Виноградов В., 1986**):

Գործիական հոլով:- Մ. Աբեղյանը գործիականի համար նշում է, որ այս հոլովի միջոցով, օգնությամբ կամ միասնությամբ է կատարվում մի բան (**Աբեղյան Մ., 1965**): Գ. Զահուկյանը այս հոլովի իմաստը համարում է *ուղեկցում կամ մասնակցություն սկզբից մինչև վերջ* (**Զահուկյան Գ., 1974**), Է. Աղայանը՝ իրացման քերականական իմաստը (**Աղայան Է., 1967**), իսկ Ս. Աբրահամյանը՝ միջոցի իմաստը (**Աբրահամյան Ս., 1969**):

Ռուսերենում գործիական հոլովը գոյականի հետ (приименный творительный падеж) հիմնականում արտահայտում է նույն իմաստները, ինչ որ բայի հետ, օր.՝ удар топором (կացնով հարված), руководство работой (աշխատանքի ղեկավարում), прогулки вечерами (երեկոյան զբոսանքներ), пение басом (բասով երգել), вышивание крестом (խաչով ասեղնագործել): Գործիական հոլովը ածականների հետ ցույց է տալիս, որ նշված հատկանիշն ունի սահմանափակ դրսևորում: Օր.՝ слаб здоровьем (վատառողջ է), высокий ростом (բարձրահասակ է), сильный духом (հոգով ուժեղ է) (**Современный русский язык, 1981; Шанский Н., Тихонов А., 1981**):

Ներգոյական հոլով: - Մ. Ասատրյանը ներգոյականի ընդհանուր հոլովական իմաստը համարում է պարունակման իմաստը (**Ասատրյան Մ., 1970**): Ըստ Մ. Աբեղյանի՝ այս հոլովը գործածվում է տեղի, ժամանակի և սահմանափակման նշանակությամբ (**Աբեղյան Մ., 1965**): Վերջինիս համակարծիք են նաև Է. Աղայանն (**Աղայան Է., 1967**) ու Ս. Աբրահամյանը (**Աբրահամյան Ս., 1969**): Իսկ ըստ Գ. Զահուկյանի՝ ներգոյականը արտահայտում է ներարկություն, պարունակում (**Զահուկյան Գ., 1974**):

Հինգ և յոթ հոլովների տեսությունների առկայությամբ 1960-ական թվականներին Է. Աղայանը ներկայացրեց վեց հոլովի իր համակարգը, որի մասին թեև այլևս գրեթե չի խոսվում գիտական բանավեճերում, այդուհանդերձ ունի ոչ պակաս լեզվաբանական փաստարկում:

Հինգ կամ յոթ հոլովի տարբերակման հիմքում ընկած է ձևի և բովանդակության (իմաստի) միասնության գաղափարը, որը հատուկ է քերականական կարգերին:

Հինգ հոլովի տեսության հետևորդներն ընդունում են աբեղյանական բնորոշումը՝ հոլովը նախ և առաջ ձև է (**Աբեղյան Մ., 1965**), իսկ յոթ հոլովի կողմնակիցները կարևորում են հոլովական նշանակությունը: Մի դեպքում հոլովը ձևաբանական կարգ է, մյուս դեպքում՝ շարահյուսական:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Այսպիսով՝ հայ հեղինակները հիմնականում կենտրոնացել են հոլովների շարահյուսական գործառույթի, զարգացման և դասակարգման վրա, իսկ ռուս հեղինակները շեշտը դրել են ձևաբանական, նախդիրների կիրառման և հոլովների կառավարման վրա, և հաճախ՝ համակարգային կարգավորումներով: Կարծում ենք, որ նպատակահարմար է հինգ հոլովի համակարգը, իսկ դերանունների դեպքում՝ վեց հոլովի համակարգը, չնայած անվանական հոլովման դեպքում սեռականի և տրականի տարբերակումը խնդիրներ կարող է առաջացնել: Հինգ հոլովի համակարգը տրամաբանական է հիմնական քերականական կապերի տեսանկյունից:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. **Աբաջյան Ա. (2006)**, Հայերենի հոլովական համակարգի ըմբռնումը և պատմական զարգացումը հայ քերականագիտության մեջ, Երևան, ԵՊՀ հրատ.:
2. **Աբեղյան Մ. (1906)**, Աշխարհաբարի քերականություն, Վաղարշապատ, Տպարան «Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի»:
3. **Աբեղյան Մ. (1965)**, Հայոց լեզվի տեսություն, Երևան, «Միտք» հրատ.:
4. **Աբրահամյան Ս. (1969)**, Ժամանակակից հայերենի քերականություն, Երևան, «Լույս» հրատ.:
5. **Աղայան Է. (1967)**, Ժամանակակից հայերենի հոլովումը և խոնարհումը, Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ.:
6. **Ասատրյան Մ. (1970)**, Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանության հարցեր, հատ. Ա, Երևան, ԵՊՀ հրատ.:
7. **Ջահուկյան Գ. (1974)**, Ժամանակակից հայերենի տեսության հիմունքները, Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ.:
8. **Виноградов В. (1986)**, Русский язык, Москва, “Высшая школа”.
9. **Зализняк А. (2002)**, Русское именное словоизменение, Москва, “Языки славянской культуры”.
10. **Реформатский А. (1998)**, Введение в языковедение, Москва, “Аспект” Пресс.
11. **Современный русский литературный язык (1988)**, под ред. П. А. Леканта, Москва, “Высшая школа”.
12. **Современный русский язык (1981)**, под ред. В. А. Белошапковой, Москва, “Высшая школа”.
13. **Шанский Н., Тихонов А. (1981)**, Современный русский язык, часть II, Москва, “Просвещение”.

REFERENCES

1. **Abajyan A. (2006)**, Hayereni holovakan hamakargi y'mbr'nowmy' & patmakan zargacowmy' hay qerakanagitowt'yan mej /The Understanding and Historical Development of the Armenian Case System in Armenian Grammar/, YSU Publishing, Yerevan.
2. **Abeghyan M. (1906)**, Ashxarhabari qerakanowt'iwn /Grammar of Modern Armenian/, Vagharshapat, Printing House of the Mother See of Holy Etchmiadzin.
3. **Abeghyan M. (1965)**, Hayoc lezvi tesowt'yown /Theory of the Armenian Language/, Yerevan, "Mitk" Publishing.
4. **Abrahamyan S. (1969)**, Jhamanakakic hayereni qerakanowt'yown /Grammar of Modern Armenian/, Yerevan, "Luys" Publishing.
5. **Aghayan E. (1967)**, Jhamanakakic hayereni holovowmy' & xonarhowmy' /Declension and Conjugation in Modern Armenian/, Yerevan, Publishing of the Academy of Sciences of the Armenian SSR.
6. **Asatryan M. (1970)**, Jhamanakakic hayoc lezvi d'&abanowt'yan harcer /Issues in the Morphology of the Modern Armenian Language/, Vol. I, Yerevan, YSU Publishing.
7. **Jahukyan G. (1974)**, Jhamanakakic hayereni tesowt'yan himownqneri' /Fundamentals of the Theory of Modern Armenian/, Yerevan, Publishing of the Academy of Sciences of the Armenian SSR.
8. **Vinogradov V. (1986)**, Russkiy yazyk /The Russian Language/, Moscow, "Visshaya Shkola".
9. **Zaliznyak A. (2002)**, Russkoye imennoye slovoizmeneniye /Russian Nominal Inflection/, Moscow, Languages of Slavic Culture.
10. **Reformatsky A. (1998)**, Vvedeniye v yazykovedeniye /Introduction to Linguistics/, Moscow, "Aspect" Press.
11. **Sovremennyy russkiy literaturnyy yazyk /Modern Russian Literary Language/ (1988)**, ed. P. A. Lekant, Moscow, "Visshaya Shkola".

12. **Sovremennyy russkiy yazyk /Modern Russian Language/ (1981)**, ed. V. A. Beloshapkova, Moscow, “Visshaya Shkola”.
13. **Shansky N., Tikhonov A. (1981)**, *Sovremennyy russkiy yazyk /Modern Russian Language/*, Part II, Moscow, “Prosveshchenie”.

Рипсиме Костанян

Восприятие падежной классификации в армянском и русском языкознании

Заключение

Ключевые слова и выражения: падежная система, количество и характер падежей, арменистика, русистика, синтаксические и морфологические отношения.

Цель нашего исследования - анализ полемики, развернувшейся вокруг падежей в армянском и русском языках. Армянский и русский обладают богатыми падежными системами, которые, несмотря на некоторые структурные и функциональные сходства, демонстрируют и существенные различия - как по количеству падежей, так и по их функциям.

Более того данное исследование устремляется провести сравнительный анализ падежных систем армянского языка (в частности, литературного восточноармянского) и русского языка, пытаясь выявить их сходства и различия. Мы представили падежные системы каждого языка на основе теорий, признанных в современной лингвистике.

Армянские теоретики в основном сосредоточились на синтаксической функции, развитии и классификации падежей, тогда как русские исследователи большее внимание обратили на морфологических аспектах, использовании предлогов и управлении падежами, зачастую предлагая системные подходы к их упорядочиванию. Мы считаем целесообразной модель из пяти падежей, а в случае местоимений - систему из шести падежей, несмотря на то, что разграничение родительного и дательного падежей в именительном склонении может вызывать

определённые трудности. Система из пяти падежей представляется значительно логичной с точки зрения основных грамматических связей.

Hripsime Kostanyan

The Understanding of Case Classification in Armenian and Russian Linguistics

Conclusion

Keywords and expressions: *case classification, number and nature of cases, Armenian studies, Russian studies, case system, syntactic and morphological relations.*

The aim of our study is to examine the debates surrounding the case systems in Armenian and Russian. Both Armenian and Russian have rich case systems which, despite sharing certain structural and functional similarities, also display significant differences - in terms of the number of cases and their functions.

Moreover, this work aims to conduct a comparative analysis of the case systems of Armenian (specifically the literary form of Eastern Armenian) and Russian, with the goal of revealing their similarities and differences. We have presented the case system of each language based on theories accepted in contemporary linguistics.

Armenian theorists have mainly focused on the syntactic functions, development, and classification of cases, while Russian scholars have emphasized morphological aspects, the use of prepositions, and case governance, often within systematized frameworks. We consider the five-case system to be the most appropriate, and for pronouns - a six-case system, although distinguishing between the genitive and dative in nominal declension may present certain challenges. The five-case system appears considerably more logical from the perspective of core grammatical relationships.

Հոփսիմե Կոստանյան - Երևանի պետական համալսարանի հայ բանասիրության ֆակուլտետի հայոց լեզվի պատմության և ընդհանուր

լեզվաբանության ամբիոնի հայցորդ: Հեղինակ է հինգ տպագրված գիտական հոդվածի: hripsime.kostanyan@ysu.am

Рипсима Костанян - Аспирант кафедры истории армянского языка и общего языкознания филологического факультета Ереванского государственного университета. Автор пяти опубликованных научных статей.
hripsime.kostanyan@ysu.am

Hripsime Kostanyan - PhD student at the Department of History of the Armenian Language and General Linguistics, Faculty of Armenian Philology, Yerevan State University, author of five published scholarly articles.
hripsime.kostanyan@ysu.am

Խմբագրություն է ուղարկվել 26.08.2025թ.

Հանձնարարվել է գրախոսության 07.09.2025թ.

Հրատարակման է ներկայացվել 14.01.2026թ.